

jež takto založiti jest) tvoří samozřejmě ve smyslu Šu 479 uh. tr. ř. část nákladů trestního řízení. Jestliže však tomu tak a náklady ty dlužno účtovat a stanoviti pořadem trestního řízení, nenáleží na pořad řízení civilního, neboť to se vylučuje a nelze dopustiti, by strany, na př. soukromý obžalobce, když obžalovaný odsouzen, nebo obžalovaný, když od soukromé obžaloby sprostěn byl, buď vůbec útraty v trestním řízení nežádal a pak si je vymáhal pořadem sporu civilního, anebo žádal a když byl trestním soudem zamítnut, uplatňoval je před soudem civilním, a podobně jiní účastníci, na př. svědci svědečné a znalci znalečné, na př. lékaři za pitvu, dále dělníci za práce při exhumaci, schovatelé věcí doličných, na př. majitel garáže za uschování automobilu v trestním řízení zabaveného co věc doličná neb propadlá a pod. § 42 j. n. sice protivy civilní řízení — trestní řízení nezná, stavě proti sobě jen řádné soudy s jedné a soudy rozhodčí a mimořádné jakož i úřady správní s druhé strany, avšak § 477 čís. 6 c. ř. s., jenž prohlašuje za zmatečnost, když věc na pořad práva nepatřící projednána byla v něm přece, se vztahuje zřejmě i na tento případ, neboť pořadem práva rozumí sporné řízení před řádným soudem dle předpisů civ. soud. řádu prováděné neboli to, co trestní řád zemí historických v Šu 366 nazývá civilním pořadem práva (Zivilrechtsweg), takže dle předpisu jeho (§ 477 čís. 6) dlužno předsejít i tehdy, když nárok patří na pořad řízení trestního jako v souzeném případě. Bylo proto dle Šu 478 prvý odstavec c. ř. s. tak uznati, jak se stalo. K tomu jen doložiti dlužno, že sice nižší stolice rozhodly, že věc na pořad práva patří, ale to jedině z důvodu Šu 1 j. n., že totiž nejde o věc veřejnoprávní, patřící na pořad správní, tedy z důvodu, o který zde nejde, kdežto o důvodu, o nějž jde, zda totiž věc nepatří na pořad řízení trestního, vůbec neuvažovaly a tudíž také nerozhodly. Poněvadž ale dle Šu 42 třetí odstavec j. n. může rozhodnutí o přípustnosti pořadu práva býti závazným jen, pokud bylo rozhodnuto právě o tom kterém důvodu nepřípustnosti, rozhodnutí nižších stolic dovolací soud neváže. Uvážení žalobcovu musí se zůstaviti, zda neodporoučelo by se, žádost za ustanovení sporných nákladů u sedrie v Běňské Bystřici s uvedením celého podstatného skutkového stavu a dovoláním se všech shora citovaných předpisů obnoviti, neboť, jevila-li by se žádost dle skutkového podkladu a dalších právních předpisů dřív po-
minutých jako nová, bylo by ji snad také možno jako novou vyříditi.

Čís. 5850.

Uznání jest smlouvou, kterou se zjišťuje bez vzájemného ustoupení stran určitý poměr právní. Účinek uznání spočívá v tom, že právní poměr pro případ, že již by vlastně neexistoval, znovu jest vzkřísen k životu.

Zaručení může se (vzhledem k doslovu záručního prohlášení) vztahovati i na dluhy, jež teprve mají vzejít z povoleného úvěru. Omezeno-li ručení do určitého penize, vztahovalo se omezení na saldo, vyplývající z poskytnutého úvěru.

Pojem kontokorentního poměru. Skutečné používání smluveného kontokorentního spojení spočívá v zasílání periodických účetních uzá-

věrek. Účinky smlouvy o kontokorentu projevují se změnou právní povahy, jaké nabývají jednotlivé platy a jednotlivé pohledávky nárokem na periodické vyúčtování. Rukojemství za kontokorent nezaniká určením salda, nýbrž ručí za pokaždé se vyskytující saldo. Rukojemství nezaniká smrtí rukojmího.

(Rozh. ze dne 16. března 1926, Rv I 371/26.)

Žalobě, již domáhala se žalující banka na žalovaných zaplacení na základě jich záruky za dluh družstva, bylo procesním soudem prvé stolice vyhověno, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Nejde o odvolací důvod čís. 3 §u 503 c. ř. s., pokud přichází v úvahu otázka, zda jde o pravé uznání jako hmotněprávní zjev, neboť takové jest smlouvou, kterou se zjišťuje bez vzájemného ustoupení stran určitý poměr právní, a jeho zjišťovací, jakoukoliv spornost vyžadující účinek spočívá v tom, že pravým uznáním dotčený právní poměr pro případ, že už by vlastně neměl existovati, znovu je vzkříšen k životu, čímž právě se projevuje jeho pomocný, právotvárný (konstitutivní) účinek. To je však otázkou právního posouzení, které může v dovolacím řízení býti napadené pouze dovolacím důvodem podle čís. 4 §u 503 c. ř. s. S hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení je především závažno, že se odvolací soud vypořádal ve svém rozsudku se všemi námitkami žalovaných uplatňovanými proti žalobnímu nároku, že schválil ohledně nich důvody rozsudku první stolice, v čemž je s ním dovolací soud za jedno, až na jednu námitku, kterou považoval za opodstatněnou, uznáv, že rukojemský závazek žalovaných pominul, poněvadž pohledávka, za kterou se žalovaní zaručili, je zaplacená. Maje vyložiti obsah záručního prohlášení podle kterého žalovaní přejali záruku za všechny pohledávky, které žalobkyně již má vůči dlužníku a které jí vůči němu budoucně z jakéhokoliv právního důvodu ještě vzejdou, odvolací soud usuzuje, že žalobkyně byla ochotna povoliti hlavnímu dlužníku úvěr nad 900.000 Kč, když se žalovaní zaručí za poskytnutý úvěr, a že žalovaní převzali záruku za stávající a budoucí všechny pohledávky žalobkyně, avšak s tím obmezením, že se záruka vztahuje nejvýše na částku 10,000.000 Kč, že tedy záruční prohlášení dlužno vykládati tak, že žalovaní převzali záruku za poskytnutý úvěr nejvýše do 10,000.000 Kč, poněvadž žalobkyně žádala jenom za záruku dalšího úvěru, že onen další úvěr měl býti vymezen hranicí 10,000.000 Kč, což je vyznačeno v dotyčné větě prohlášení slovem »do« 10,000.000 Kč. Z toho odvolací soud usuzuje dále, že se nejednalo o ručení za stávající již pohledávky ve výši 10,000.000 Kč, nýbrž také i za budoucí úvěr, a že žalovaní převzali záruku za tento budoucí úvěr do 10,000.000 Kč a dodává, že takový úvěr byl poskytnut hlavnímu dlužníku, ale že tento úvěr do prvních 10,000.000 Kč byl žalobkyni dávno zaplacen a to ještě dříve, než byla snížena záruka na 5,000.000 Kč, že žalovaní neručí za další úvěry nad

10,000.000 Kč žalobkyní hlavnímu dlužníku poskytnuté, že tedy rukojemský závazek žalovaných zanikl zaplacením dluhu, za který se zaručili. V tomto směru podle čis. 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací jest opodstatněn. Odvolací soud praví sice výslovně, že se žalovaní zaručili za úvěr poskytnutý hlavnímu dlužníku, ale na konec v rozporu s tímto svým správným a dovolacím soudem sdíleným právním poznatkem usuzuje, že se žalovaní nezaručili vlastně za úvěr, nýbrž, že se zaručili za pevnou pohledávku, totiž za nějaké, blíže ani neoznačené saldo, neboli jak praví, výslovně »za prvních 10,000.000 Kč,« o nichž předpokládá, že byly zaplacený, a z toho uzavírá, že žalovaní neručí za další úvěry nad 10,000.000 Kč žalobkyní hlavnímu dlužníku poskytnuté, že tedy rukojemský závazek žalovaných zanikl zaplacením dluhu, za který se zaručili. Tím se ocitá především v rozporu se svým vlastním právním názorem, uvádí-li dále, že oněch prvních 10,000.000 Kč bylo žalobkyní zapláceno ještě dříve, než byla snížena záruka na 5,000.000 Kč, neboť na jedné straně uznává zánik rukojemského závazku a na druhé straně připouští snížení záruky o celou polovici, totiž 5,000.000 Kč, tedy uznává existenci záruky i po udánlivém zaplacení. Dále se tím ocitá v rozporu se svými vlastními zjištěními, jmenovitě s doslovem záruční listiny tohoto znění: »Prohlašujeme tímto, že přejímáme za Družstvo nové osobní záruky jako rukojmí a plátcové za všechny pohledávky, které vůči jmenovanému Družstvu již máte, aneb jež Vám budoucně z jakéhokoliv právního důvodu ještě vzejdou. Naše záruka vztahuje se nejvýše na částku do 10,000.000 Kč slovy . . . . .« Podpisy. V Praze dne 20. září 1919. Adresováno žalující bance. V doslovu tohoto prohlášení není opory pro právní závěr, že se žalovaní zaručili jenom za prvních 10,000.000 Kč, nýbrž je zřejmo ze záručního prohlášení, že se ručení žalovaných vztahuje na všechny pohledávky žalobkyně za hlavním dlužníkem bez rozdílu, zda v době úmluvy již existovaly, či zda žalobkyni teprve budoucně z jakéhokoliv důvodu právního ještě vzejdou. Rozsahu takového zaručení není na závalu předpis Šu 1351 obč. zák., neboť lze se zaručiti i za budoucí pohledávky, zejména lze se zaručiti za dluhy, jež vzejdou z povoleného úvěru (úvěrové ručení).

Okolnost, že ručení žalovaných bylo obmezeno »nejvýše na částku do Kč 10,000.000,« jak praví záruční prohlášení, nemá významu odvolacím soudem jí přikládaného, totiž že to bylo zaručení »za prvních 10,000.000 Kč,« nýbrž toto omezení vztahovalo se podle toho, co bude dále vyloženo, pouze na saldo, vyplývající ze zaručeného úvěru, a je pro tuto rozepři jedině rozhodujícím, že zažalovaný peníz z poskytnutého úvěru není větším, než maximální hranice zaručeného úvěru. Ostatně nelze sdíleti právní názor žalovaných, že by úvěr a záruka zaň do určité výše byl pouze hospodářským, ale právnímu řádu neznámým pojmem. Lze poukázati ku předpisu Šu 14 knih. zák. a s ním korespondujícímu předpisu Šu 224 ex. ř. Poněvadž výše a splatnost zažalované pohledávky byla prokázána, neboť žalovaní po předložení výpisů z knih uznali jejich správnost a z výpisů těch vyplývá sporná pohledávka, právem postačily tyto skutečnosti prvému soudu, by vyhověl důvodnému žádání žalobnímu, a nebylo by ani zapotřebí obíratí se otázkou nahoře

dovolatelkou při provedení dovolacího důvodu podle čís. 3 §u 503 c. ř. s. pod body a) až g) nadhozenou, zda žalovaní uznali svou závaznost vůči žalobkyni a zda toto uznání je pravým, totiž právotvorným, konstitutivním, o jakém byla už řeč nahoře. Po této stránce odvolacím soudem od první stolice odvozená zjištění mohou za tohoto stavu v dovolací stolici dojíti povšimnutí pouze potud, že jsou svědectvím vratkosti právního názoru, že žalobní závaznost byla omezena na prvních 10,000.000 Kč a že zanikla zaplacením dříve, nežli bylo žádáno za snížení záruky z 10,000.000 Kč na 5,000.000 Kč, neboť, kdyby tomu bylo tak, bylo by nemyslitelno, by žalovaní, jak zjišťuje odvolací soud, byli si dobře vědomi vážnosti situace přivoděné převzetím závazku, totiž podpisem garančního listu, aby se tím netajili vůči svědkům při různých příležitostech a aby bylo také poukazováno na valné hromadě dne 27. prosince 1923 svolané ku sanování družstva při návrhu na odpis členských podílů na čin žalovaných, že se záručním listem řečeným zavázali osobně celým svým movitým i nemovitým jměním. Ovšem dlužno tu vzít zřetel na odvolacím soudem zjištěné úzké vztahy mezi žalovanými a Družstvem jako hlavním dlužníkem, a také na to, co odvolací soud, probíraje se v jeho řízení uplatněnými důvody odvolacími, zjišťuje a uvádí podrobně ve příčině ostatních námitek žalovaných vůči žalobnímu nároku, při čemž zejména postačí poukázati ku odvolacímu zjištění, že žalovaní jako členové ředitelstva a dozorčí rady Družstva o všem věděli. Nemůže býti ostatně přehlédnuta právní povaha závaznosti Družstva jako hlavního dlužníka vůči žalobkyni, že totiž jde o kontokorent, o němž, jak bylo odvolacím soudem zjištěno, dále, žalobkyně zaslala Družstvu, témuž Družstvu, jehož ředitelstva a dozorčí rady byli žalovaní členy, denně účtovací položky, měsíčně výpisy položek a půlletně řádné kontokorenty. Kontokorentní poměr je tam, kde podle souhlasné, byl i mlčky, konkludentními činy projevené vůle stran, spolu v obchodním spojení jsoucích, nemají pohledávky a plnění jedné strany býti samostatnými pohledávkami a plněním, které by bylo ve vztahu k jednotlivým pohledávkám a plněním druhé strany, nýbrž pohledávky a plnění stran mají býti články jednoho celku, které přijdou v úvahu až při vzájemném účtování, při kterém na jevo vyšlé saldo té které strany bude samostatnou pohledávkou. Nejpodstatnější kritérium skutečným používáním smluvného kontokorentního spojení spočívá v zasílání periodických účetních uzávěrek, jak tomu bylo podle odvolacího zjištění v tomto případě. Účinky smlouvy o kontokorentu projevují se změnou právní povahy, jaké nabývají jednotlivé platy a jednotlivé pohledávky nárokem na periodické vyúčtování, neboť jednotlivé pohledávky nemohou býti uplatněny před ukončením účetního období, a do té doby jsou všechny kreditovány, nemohou také býti uplatňovány zvláště, jmenovitě zvláštní žalobou, a co nejhlavnějšího, jednotlivé placení neplatí jako placení na určité pohledávky, ani na přenesené saldo, které právě přenesením pozbývá své samostatnosti, a z této povahy kontokorentu vyplývá dále, že zástava daná za kontokorent, to jest za všechny pohledávky z kontokorentního poměru, nezaniká určením salda, nýbrž ručí za pokaždé se vyskytující saldo, což všecko platí také o rukojemství. I samodlužnické

rukojemství předpokládá samostatný dluh hlavní se samostatným nárokem na úkoj, a proto zaniká samodlužnické rukojemství teprve zaplacením hlavního dluhu určením salda. Z toho vyplývá dále, že si rukojmí musí dáti líbiti, že vypůjčitelův a úvěvníkův dluh stále se obnovuje novými zálohami, tedy kontokorentní rukojemství nezaniká ani určením salda. To je v druhé řadě dokladem vratkosti napadeného názoru právního odvolací stolice, že rukojemský závazek žalovaných zanikl zaplacením »prvých 10,000.000 Kč« a že žalovaní neručí za další úvěry, žalobkyni družstvu nad 10,000.000 Kč poskytnuté. Posléze sluší poznamenati, že rukojemství nezaniká smrtí rukojmího. Je závazností, nezaloženou na čistě osobních poměrech, je tedy pasivním jměním, ale i pasivní jmění představuje podle §u 531 obč. zák. pozůstalost.

Čís. 5851.

Nelze vésti exekuci zabavením nároku na odevzdání přidělené nemovitosti do knihovního vlastnictví (§ 36 zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 16. března 1926, R II 47/26.)

Soud první stolice povolil exekuci zabavením nároků dlužníků na odevzdání nemovitosti Stát. pozemkovým úřadem do knihovního vlastnictví podle přidělového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. Rekursní soud k rekursu Státního pozemkového úřadu exekuční návrh zamítl. **D ů v o d y:** Dle §u 36 zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. a §u 12 zákona ze dne 11. března 1920, čís. 166 sb. z. a n. na přiděl lze vésti exekuci bez souhlasu Státního pozemkového úřadu pouze vnucenou správou a jen se souhlasem Státního pozemkového úřadu i jinak. Dle toho je exekuce vymáhající věřitelky zabavením nároku na odevzdání přidělu do knihovního vlastnictví za tím účelem, aby provedla na něm exekuci vkladem vnuceného práva zástavního pro svou vykonatelnou pohledávku nepřipustná a neměla býti povolena, protože se vedla bez souhlasu Státního pozemkového úřadu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Vymáhající věřitelka zažádala o povolení exekuce dle §u 325 a 328 ex. ř., která se však týče pozemku, jehož se dostalo povinné straně přidělem od Státního pozemkového úřadu. Při tom si patrně neuvědomila vymáhající strana významu a účelu přidělu a právního dosahu norem o přidělovém řízení a pozemkové reformě. Rekursní soud správně jednal, když na stížnost Státního pozemkového úřadu zamítl exekuční návrh a to celý, neboť neobstojí dle těchto předpisů ani exekuce zabavením nároku povinné strany na odevzdání přidělené nemovitosti do knihovního vlastnictví, kteráž ostatně, je-li připustna toliko exekuce vnucenou správou, není jako nějaký předcházející stupeň tohoto způsobu exekuce na